

Școala ucraineană de teatru

Astă primăvară, la Sibiu, cel mai comentat spectacol a fost, în timpul festivalului, *Idiotul* după Dostoievski, prezentat de o trupă din Ucraina în care juca (în Rogojin) și Constantin Chiriac. Nu apucaserăm să văd reprezentația, așa că ascultam cu interes cum feluritele voci descriau în extaz un moment sau altul, mârâiau blazate la evocarea câte unei „rezolvări” regizorale, exaltau ori vestejeau cutare sau cutare „prestație” actoricească ș.a.m.d. Oricum, spectacolul nu lăsează pe nimeni indiferent, ceea ce devenea în sine un merit.

S-a întâmplat, apoi, să întâlnesc numele regizorului ucrainean Andriy Zholdak – în ortografia dintre cele mai fanteziste (așa cum, mă bate gândul, este și aceasta) – pus în legătură, de obicei, cu nonconformismul, inventivitatea, noutatea. Având reflexele formate în climatul dezbaterilor sterile pe care *inteligenția* teatrală românească încearcă să le iște în jurul unui obiect, după părerea mea, foarte aproximativ definit – spectacolul „de tip nou” –, am căpătat, cvasi-inconștient, o rezervă interioară apriorică față de posibilele isprăvi scenice ale unui personaj ocupat, mi se părea mie, mai ales cu „facerea de valuri” à *n'importe quel prix* (Zholdak are și unele experiențe occidentale, anume la Paris). Această rezervă s-a menținut, minute lungi, la premiera sibiană a *Idiotului*, un *remake* parțial al montării ucrainene. S-a menținut nu doar nezdruccinată, dar chiar alimentată de o seamă de acțiuni scenice ostentative (stropirea spectatorilor cu apă țâșnită din gura actorilor – și amestecată, hiperbolizam eu caragialian, cu milioane de bacterii virulente...), excesiv lungite sau inutile repetitive. Nu mai zic că și greu de înțeles, întrucât din romanul dostoievskian au rămas în textul de spectacol doar vreo șaisprezece pagini, întrucât nici rarele vorbe ce se rostesc pe scenă nu sunt întotdeauna inteligibile și întrucât, în sfârșit, puțină lume

IDIOTUL, scenariu de Andriy Zholdak și Valeriy Mamontov, după romanul lui Feodor Mihailovici Dostoievski. Adaptarea în limba română: Constantin Chiriac ● TEATRUL „RADU STANCA” din SIBIU ● Data reprezentației: 25 ianuarie 2001 ● Regia: Andriy Zholdak ● Scenografia: Olexandr Bilozub ● Muzica: Vadym Rakochi ● Distribuția: Virgil Flonda (Mișkin), Constantin Chiriac (Rogojin I), Gelu Potzoli (Rogojin II), Diana Văcaru Lazăr (Nastasia Filippovna), Ovidiu Moț (Lebedev), Codruța Vasîu (Aglaia Ivanovna, Pafnutievna), Dana Marina Lăzărescu (Pafnutievna), Viorel Rață (Călugărul). La pian: Sena Ducariu, la violoncel: Aurel Tancu; taraful „Cindrelul”.

★★★★

poate pretinde, cred, că ține minte pas cu pas acțiunea din *Idiotul*, îndelungile discuții ale personajelor, multe lor întâlniri, vizite, plimbări etc. Treptat, însă, și aproape fără să-mi dau seama când, această rezistență a început să se topească. Pe măsură ce, pe scenă, prindea viața o lume de sine-stătătoare, care trăia prin gesturi, grimase, „poze” ce caracterizau dintr-o dată un personaj; pe măsură ce se succedau imagini scenice construite nu doar „frumos” (regizorul a făcut și studii de artă plastică), dar și cu sens și rost – vezi finalul părții I, cu Mișkin și Nastasia Filippovna în picioare pe masa festivă „pătată” de o eșarfă roșu-aprins (vin? flori? sânge?); pe măsură ce sunetele adesea discordante, stridente ale vocilor se combinau cu tăcerile și cu muzica tulburătoare cântată la pian și violoncel, alcătuind un involocru sonor ce pulsa, și el, de o viață aparte; pe măsură ce lemnul și focul de pe scenă – elementele dominante – vorbeau, cu glasuri proprii, parcă, despre sălbăticia și puritatea simțămintelor unor fapte care se bucurau, pătimeau și mureau sau ucideau cu inocența ființelor fără de cuvânt. Pe măsură ce – din păcate – îmi dădeam seama de reaua diferență dintre ceea ce voia regizorul și ceea ce puteau actorii, fără a fi neapărat vinovați de această puțină puțință, căci munca și dăruirea lor erau vizibile. În acest punct, intrată, calm, în tabăra admiratorilor lui Zholdak, am început să mă supăr (a câta oară, de mulți ani

încoace?) pe suficiența și orbirea care ne fac să credem în superioritatea „școlii românești de teatru”, când este evident că produsele ei țin tot mai greu pasul cu pretențiile actoriei moderne, reclamând control perfect al voci și al corpului, ureche muzicală, precizie a mișcărilor, acuratețe a expresiei etc., etc. Ar fi, totuși, nedrept să omit contribuția lui Virgil Flonda (intens dramatic, în Mișkin), a Dianei Văcaru Lazăr (cu o mobilitate corporală admirabilă) și a lui Constantin Chiriac (mizând mai ales pe prestața fizică) la configurarea personajelor pe

Virgil Flonda și Diana Văcaru Lazăr

care, neîndoind, spectacolul se sprîjină; așadar, cinste lor! Am plecat din cocheta sală și cu bucurie, și cu tristețe. Din ele încearcă să se nască, timidă, speranța.

Tropăieli în alb-negru

Acest spectacol este pentru mine o oportunitate... (adică o ocazie, un prilej – n.m., A.G.) de a anima picturile și muzica secolului al XVIII-lea (...), de a reinventa un comportament elegant, sensibil și spiritual... care lipsește din viața majorității contemporanilor noștri”, zice, în caietul-program, regizorul spectacolului, Mc. (adică Mihai

NUNTA LUI FIGARO de Beaumarchais. Traducerea: Anda Boldur, Valentin Lipatti ● TEATRUL „RADU STANCA” din SIBIU ● Data reprezentației: 26 ianuarie 2001 ● Regia, scenografia, ilustrația muzicală: Mc. Ranin ● Distribuția: Adrian Rățoi (Contele), Adrian Titieni (Figaro) Diana Văcaru Lazăr (Suzanne), Geraldina Basarab (Contesa), Rodica Mărgărit (Marceline), Gelu Potzoli (Bazile), Mihai Coman/George Bonceag (Chérubin), Miruna Văju (Fanchette), Ovidiu Moț (Bartholo), Viorel Rață (Don Gusman), Nae Floca-Acileni (Antonio), Mihai Coman (Double-Main), Florin Coșuleț (Pédricille).

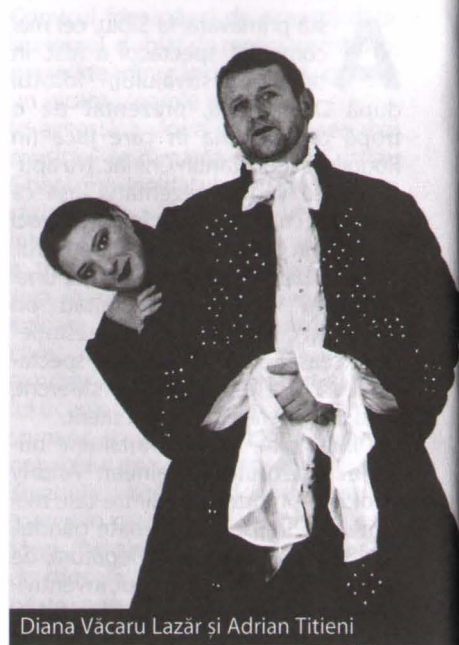
★★

Constantin) Ranin. Și oricine i-a văzut spectacolele precedente, din ultimul deceniu al secolului trecut – chiar și numai, ca mine, **Avatarii faraonului Tlă și Venexiana** –, nu are, citind acestea, nici un motiv să fie neîncrezător. Regizorul posedă – am mai spus-o – un prețios simț plastic, pe de o parte, și e atent la caligrafia imaginii scenice și la armonia jocului actoricesc, pe de altă parte. Așa s-a manifestat, cel puțin, până acum. De astă dată, însă, fie că și-a modificat percepția asupra unor noțiuni, fie că nu a izbutit să le comunice limpede actorilor ce dorește să obțină pe scenă, fapt este că spectacolul său cu **Nunta lui Figaro** surprinde printr-o – tocmai – absență a eleganței, sensibilității și spiritualității, cu totul inexplicabilă. În spectacol („pictat” exclusiv în alb și negru, atât în decor – cam sumar și strict... decorativ –, cât și în

costume, elegante și somptuoase) se țipă, se tropăie, se hăhăie fără nevoie și fără haz, de la un capăt la celălalt, așa încât chiar și lucrurile bune – începutul amuzant, jocul precis și profesionist al invitatului Adrian Titieni și al „băștinașilor” Diana Văcaru Lazăr, Geraldina Basarab și Nae Floca-Acileni (ultimii doi, veterani ai excelentei trupe existente, acum vreo douăzeci de ani, la Sibiu) sau evoluția bună, susținută și foarte „promițătoare” a tânărului Mihai Coman în Chérubin – se risipesc în starea de plictiseală și iritare ce-l cuprinde pe privitor. Pe deasupra (mișcare de strategie psihologică eronată), **Nunta lui Figaro** le-a fost prezentat invitaților după **Idiotul**...
... Dar, cum se spune, speranța moare ultima.

Alice Georgescu

Diana Văcaru Lazăr și Adrian Titieni

De-a v-ați ascunselea

CUM VĂ PLACE de William Shakespeare ● TEATRUL DE STAT din ARAD ● Data reprezentației: 18 ianuarie 2001 ● Regia: Ion Mircioagă ● Scenografia: Mihail Călin Păcurar ● Distribuția: Ovidiu Ghiniță (Ducele, Frederic), Alexandru Bairactaru (Amiens), Călin Stanciu (Jacques), Radu Cazan (Le Beau), Costin Găvază (Charles, Jacques de Bois), Florin Covalciuc (Oliver), Zoltan Lovas (Orlando), Teodor Vușcan (Adam, Un scrib), Ioan Peter (Tocilă), Adelin Ghionghioșan (Sir Oliver Martext, Un cârciumar), Ion Văran (Corin), Bogdan Costea (Silvius), Dan Covrig (William), Aura Călărășu (Rosalinda), Mariana Tofan (Celia), Dorina Darie-Peter (Phebe, O cântăreață), Mariana Dănilă (Audrey), Adriana Ghiniță (Zeul căsătoriei) ș.a.

Aura Călărășu și Zoltan Lovas

După debutul din 1994, cu **Fontana di Trevi** de Gianlorenzo Bernini și succesul spectacolului de licență, din 1995, cu **Zăpezile de altădată** de Dumitru Solomon, Ion Mircioagă, regizor și cadru didactic la UATC, născut în 1955, nu 1995, cum spune caietul-program, propune acum pe scena arădeană o exuberantă și, în bună parte, savuroasă restituire a piesei **Cum vă place**. Spectacolul afirmă triumful spiritelor capabile de a redescoperi bucuria libertății, pe care o putem găsi nu neapărat alergând prin pădurea Ardenilor, ci chiar în opera lui Shakespeare. Iar „pădurea lui Shakespeare este în noi și, pentru a o afla, trebuie doar să facem efortul de a căuta (...) teatrul într-o sală de spectacole”, spune regizorul. Dar, fapt paradoxal – nu și original –, sala de spectacol devine, în această montare,

tocmai codrul Ardenilor, iar personajele încing adeseori un joc de-a v-ați ascunselea printre copaci și tufișurile „întrupate” de spectatori, aceștia fiind când antrenați în dialog, când poftiți pe scenă sau invitați să cânte împreună cu eroii piesei: „Ehe, eho, smerite pom/ Viața e dragoste de om”. Spectacolul are culoare și nerv, poezie și umor. Din distribuția numeroasă alături de Zoltan Lovas (Orlando), performerul reprezentației, energic și convingător în „mutațiile” sale între comic și liric, am mai remarcat izbutințele interpretative datorate Aurei Călărășu (Rosalinda), lui Călin Stanciu (Jacques) și Ovidiu Ghiniță (în dublu rol: Frederic și Ducele surghiunit), umorul cuplurilor Bogdan Costea (Silvius) – Dorina Darie-Peter (Phebe), Ioan Peter (Tocilă) – Mariana Dănilă (Audrey) sau Mariana Tofan (Celia) – Florin Covalciuc (Oliver), precum și „petele de culoare” aduse de Ion Văran (păstorul Corin), Teodor Vușcan (Adam), Radu Cazan (Le Beau) și Costin Găvază (un Charles mai aproape de circ).

Mai puțin „cuminte” ca de obicei, după propria-i mărturisire, regizorul își permite aici unele „colaborări” cu dramaturgul, integrând textului scurte replici sau fragmente cu funcție lirică și parodică din alte piese ori din sonetele lui Shakespeare. Dacă, prin cooptarea